

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

§ 51
§ 17

17.03.2014
26.03.2014

LAUSUNTO / LUONNOS KUNTARAKENNELAIN MUUTTAMISESTA

758/050/2013

KHALL § 51

Valmistelu: hallintojohtaja Eeva Vanhanen, p. 050 356 6427

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa koko maan laajuisen kuntauudistuksen, jonka tavoitteena on vahvoihin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne.

Kuntarakenneuudistusta ohjaava kuntarakennelaki tuli voimaan 1.7.2013. Lakiin lisättiin säännökset kuntien selvityselvöllisyydestä, selvityspäätteistä ja niistä poikkeamisesta sekä muutettiin kuntien yhdistymisen taloudellista tukea koskevia säännöksiä. Lisäksi kielilakia muutettiin eräiltä osin.

Hallituksen syksyllä 2013 päättämän rakennepoliittisen ohjelman mukaan aluekehityksen kannalta keskeisten kaupunkiseutujen yhdyskuntarakenteen eheyden, alueen elinvoimaisuuden kehittämisen ja palvelujen tehokkaan järjestämisen turvaamiseksi valmistellaan kuntarakennelain täydennys. Tällä lisätään perustuslain asettamien reunaehtojen mukaisesti kuntien yhdistymistä koskevaa valtioneuvoston toimivaltaa kuntarakennelain 4 §:n 3 mom:ssa tarkoitettulla yhtenäisellä työssäkäynti- tai yhdyskuntarakenteella. Valtioneuvoston toimivallan lisääminen rajoitetaan selkeillä reunaehdoilla ja alueen asukkaiden enemmistön tahtotilaan sitomisella. Toimivallan käyttö rajoitettaisiin tilanteisiin, joissa kuntarakennelain tavoitteet eivät ole toteutettavissa vapaaehtoisesti. Kielellisten oikeuksien toteutuminen varmistetaan.

Rakennepoliittisen ohjelman linjauksen perusteella on valmisteltu luonnos hallituksen esitykseksi kuntarakennelain muuttamisesta.

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa kuntarakennelain muuttamisesta yleisesti sekä erityisesti lausumaan seuraavista kysymyksistä:

- kaupunkiseutuperusteista
- menettelystä
- valtioneuvoston päätösvallan rajoista

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

§ 51
§ 17

17.03.2014
26.03.2014

- vaikutusarvioinnista.

Lausunto on pyydetty 31.3.2014 mennessä.

Esityslistan liitteenä on Lausuntopyyntö 17.1.2014 ja Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuntarakennelain muuttamisesta

Kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus hyväksyy alla olevan lausunnon lähetettäväksi valtuustolle hyväksyttäväksi.

Yleistä

Tyrnävän kunta katsoo, että kunnan kannalta keskeiset asiat kuten kuntarajojen muutokset ja palvelurakenne tulee päättää kunnallisen itsehallinnon valtuuksien mukaisesti itsenäisen kunnan omina päätöksinä. Koska esitetty lakimuutos on ristiriidassa tämän perustuslaillisen oikeuden kanssa, ei muutosta tule esitetyn kaltaisena toteuttaa.

Jos hallituksen esitys annetaan eduskunnalle luonnoksen mukaisena, se tulee käsitellä perustuslain säätämisyjärjestyksessä. Ennen esityksen antamista on arvioitava esityksen vaikutus jo hyväksytyihin kuntarakennelain säännöksiin ja kuntarakennelain sääntelemään jo käynnissä olevaan kuntauudistusprosessiin. Tämä on jo hyvän hallintotavan toteutumisen näkökulmasta välttämätöntä.

Perusteista

Kaupunkiseutuperusteeksi on valittu viisi kriteeriä: työpaikkaomavaraisuus (80%), työssäkäyntiperuste (40%), taajamaperuste, asuntomarkkinaperuste (40%) sekä taloudellisen eriytymisen peruste (150 €/as) sekä itsenäisesti tulkittava keskustaaajamaperuste. Mikäli neljä viidestä kaupunkiseutuperusteesta täyttyy, valtiovarainministeriö voisi asettaa erityisen kuntajakoselvityksen.

Valitut mittarit näyttävät sisältävän varsin paljon korrelaatiota, eikä niiden sidosta varsinaiseen kuntarakenteeseen voida suoraan osoittaa. Näin ollen ei myöskään pystytä osoittamaan, että kuntarakennetta muuttamalla voitaisiin suoraan vaikuttaa näihin. Useimpien kriteerien osalta hyvä seudullinen ja/tai kuntien välinen yhteistyö voi olla jopa tehokkaampi tapa vaikuttaa asioiden kehittymiseen niin kuntalaisen kuin kokonaistaloudellisuudenkin näkökulmasta

Muutoinkin lain perustelut ovat hyvin hajanaiset eikä niille

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

§ 51
§ 17

17.03.2014
26.03.2014

ole tieteellistä tai syvemmän tutkimustiedon näyttöä, vaikuttaa sille, että todellinen tavoite on jopa keskuskaupunkien toimintojen ja talouden turvaaminen liitoskuntien avulla. Eri-tyisen tärkeää olisi, että ennen seuraavia isompia kuntaliitospyrkimyksiä annettaisiin edellisten liitosten toteuttamiselle ja vaikutusten syntymiselle riittävästi aikaa. Ne tulisi myös tutkia mahdollisimman tarkasti ja objektiivisesti, jotta tuloksia voitaisiin käyttää aitoina perusteluina kuntarakenteen mahdollisille muutoksille tai toisaalta pysyvyydelle. Kuntaliitosten perustelut eivät saisi olla pelkkiä abstrakteja visioita tulevaisuudesta. Isompia kokonaisuuksia ei tulisi toteuttaa vain epämääräisen suuruuden ekonomian nimissä, kun kuntien perustarpeet vaihtelevat hyvin suuresti erityisesti, kun kunnan ikä-, sosioekonominen ja elinkeinorakenne voivat vaihdella varsin paljon kaupunkialueiden välittömässä läheisyydessäkin.

Kunta ilmaisee myös huolestuneisuutensa käsittelyssä olevien suurten muutosten läpiviennin osalta. On kestäväntöntä sekä oman toiminnan kehittämisen että demokraattisen vaikuttamisen kannalta antaa lausuntoja näin laajoista ja kauaskantoisista muutoksista epäasiallisella aikataululla, vajavaisin perustein ja esityksiin, jotka näyttävät jopa muuttuvan kesken prosessin.

Kunnanhallitus: Hyväksyttiin.

KVALT § 17

Kunnanvaltuusto: Hyväksyttiin.

Otteen oikeaksi todistaa:

Johanna Visuri
Asiahallintavastaava

Tyrnävällä 31.3.2014